

STRATEŠKI OKVIR ZA POLITIKU BEZBEDNOG UPRAVLJANJA HEMIKALIJAMA I OTPADOM NA GLOBALNOM NIVOU ZA NAREDNI PERIOD (SAICM-BEYOND-2020-FRAMEWORK)

07.06.2023. 11:00 - 13:00H

Uvod u SAICM Gde smo danas?

Jasminka Randelović

Alternativa za bezbednije hemikalije (ALHem)

SAICM Beyond 2020: Building NGOs capacity on preventive chemicals policies in Europe and beyond“, koji podržava Savezno ministarstvo za životnu sredinu, očuvanje prirode, nuklearnu bezbednost i zaštitu potrošača Nemačke.

ALHem
Alternativa za
bezbednije
hemikalije | Safer
Chemicals
Alternative

CILJ webinara:

Upoznavanje zainteresovane javnosti sa ciljevima i merama novog Strateškog pristupa za međunarodno upravljanje hemikalijama i otpadom za period posle 2020. godine iz perspektive organizacija civilnog društva

Razmena informacija među zainteresovanim stranama

Priprema za učešće na ICCM5 konferencije u Bonu u septembru 2023 kada se očekuje usvajanje finalnog dokumenta

AGENDA

SREDA
7. JUN

11:00 - 11:20H

Uvod u Strateški pristup za međunarodno upravljanje hemikalijama | **Gde smo danas?**

Jasminka Ranđelović, ALHem

11:20 - 11:40H

Osvrt na **ciljeve i očekivane rezultate** novog globalnog dokumenta za upravljanje hemikalijama i otpadom

Valentina Mart, ALHem

11:40 - 11:50H

Osvrt na **finansijske aspekte** novog globalnog dokumenta za upravljanje hemikalijama i otpadom

Jasminka Ranđelović, ALHem

11:50 - 12:10H

Osvrt **zdravstvenog sektora** na globalni dokument za upravljanje hemikalijama i otpadom

*Branislava Matić Savičević
Institut za javno zdravlje Srbije
„Dr Milan Jovanović Batut“*

12:10 - 13:00H

Diskusija

Svi učesnici

Šta je SAICM?

<https://www.saicm.org/>

Globalni politički okvir na dobrovoljnoj osnovi za promovisanje bezbednosti od hemikalija kroz ceo životni ciklus

Mnogo širi pristup za upravljanje hemikalijama od međunarodnih konvencija (Roterdamska, Stokholmska, Bazelska, Montrealski protokol, Minamata, budući sporazum o plastici...)

Multi-sektorski pristup (hemikalije, otpad, zdravlje, bezbednost i zdravlje na radu...)

Multi-stakeholder pristup (vlade, industrija, naučna i zdravstvena zajednica, civilno društvo...)

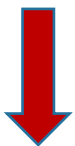
Trostruka planetarna kriza

Uzrokovana:

- 1) Klimatskim promenama
- 2) Ugrožavanjem prirode i biodiverziteta
- 3) Zagađenjem planete (od hemikalija i otpada)

Globalni finansijski fondovi:

- 1) Green Climate Fund: 100 mlrd USD godišnje do 2020. godine
- 2) Global Biodiversity Fund: 30 mlrd USD godišnje do 2030.god.
- 3) **Hemikalije i otpad: BEZ GLOBALNOG FONDA**

Postoji HITNA POTREBA za uspostavljanjem Globalnog fonda za hemikalije i otpad!

CLIMATE STABILITY

LIVING IN HARMONY WITH NATURE

TOWARDS A POLLUTION FREE PLANET

TACKLING THE TRIPLE PLANETARY CRISIS: A NEW FUNDING PARADIGM

"The truth is, we have been poor custodians of our fragile home. Today, the Earth is facing a triple planetary crisis. Climate disruption. Nature and biodiversity loss. Pollution and waste. This triple crisis is threatening the well-being and survival of millions of people around the world.

The building blocks of happy, healthy lives – clean water, fresh air, a stable and predictable climate – are in disarray, putting the Sustainable Development Goals in jeopardy.

But there is still hope."

Antonio Guterres,
Secretary-General of the United Nations

Agenda 2030

Chemicals and waste management:
essential to achieving the Sustainable
Development Goals

AGENDA
2030

Novi SAICM okvir će doprineti dostizanju ciljeva održivog razvoja
Pravilno upravljanje hemikalijama je **cross-cutting issue**
3 potcilja u kojima se eksplicitno spominju hemikalije su:

Dobro zdravlje:
obezbediti zdrav život i
promovisati blagostanje za ljude
svih generacija

Potcilj 3.9.
Smanjenje smrtnosti i oboljevanja
od **opasnih hemikalija** i zagađenja

Čista voda i sanitarni uslovi:
obezbediti sanitarne uslove i
pristup pijaćoj vodi za sve

Potcilj 6.3.
Unapređenje kvaliteta voda
smanjenjem ispuštanja
opasnih hemikalija

Odgovorna potrošnja i proizvodnja:
obezbediti održive oblike potrošnje i
proizvodnje

Potcilj 12.4.
Ekološki ispravno **upravljanje**
hemikalijama i otpadom.

U kojoj meri Republika Srbija ispunjava obaveze iz međunarodnih sporazuma o upravljanju hemikalijama i otpadom čija je potpisnica, prikazuje UN pokazatelj 12.4.1.

Stepen ispunjenja obaveza u okviru sledećih međunarodnih sporazuma iznosi: Montrealski protokol 100%, Roterdamska konvencija 96,5%, Bazelska konvencija 80% i Stokholmska konvencija 37,5% u 2020. godini.

Minamata konvencija o živi?

Nije jasno zašto Vlada RS nije donela odluku o ratifikaciji Minamata konvencije o živi, iako su ekspertski tim i stručna služba Ministarstva zaštite životne sredine dali preporuku o potrebi ratifikacije?

Ref.

Nacionalni izveštaj: *Srbija i Agenda 2030.*

Mapiranje nacionalnog planskog okvira u odnosu na ciljeve održivog razvoja.

Vlada RS, Republički Sekretarijat za javne politike,
novembar 2022.

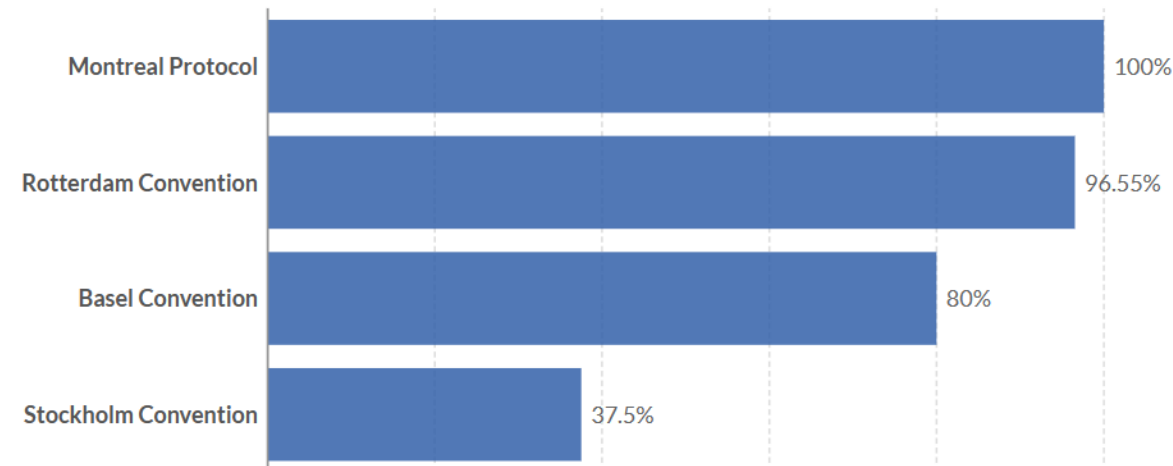
[Србија и Агенда 2030 \(rsjp.gov.rs\)](https://rsjp.gov.rs)

Ref. UN Office of Legal Affairs

Share of required information submitted to international environmental agreements on hazardous waste and other chemicals, Serbia, 2020

Countries have either ratified, accepted, approved, or accessed the agreements.

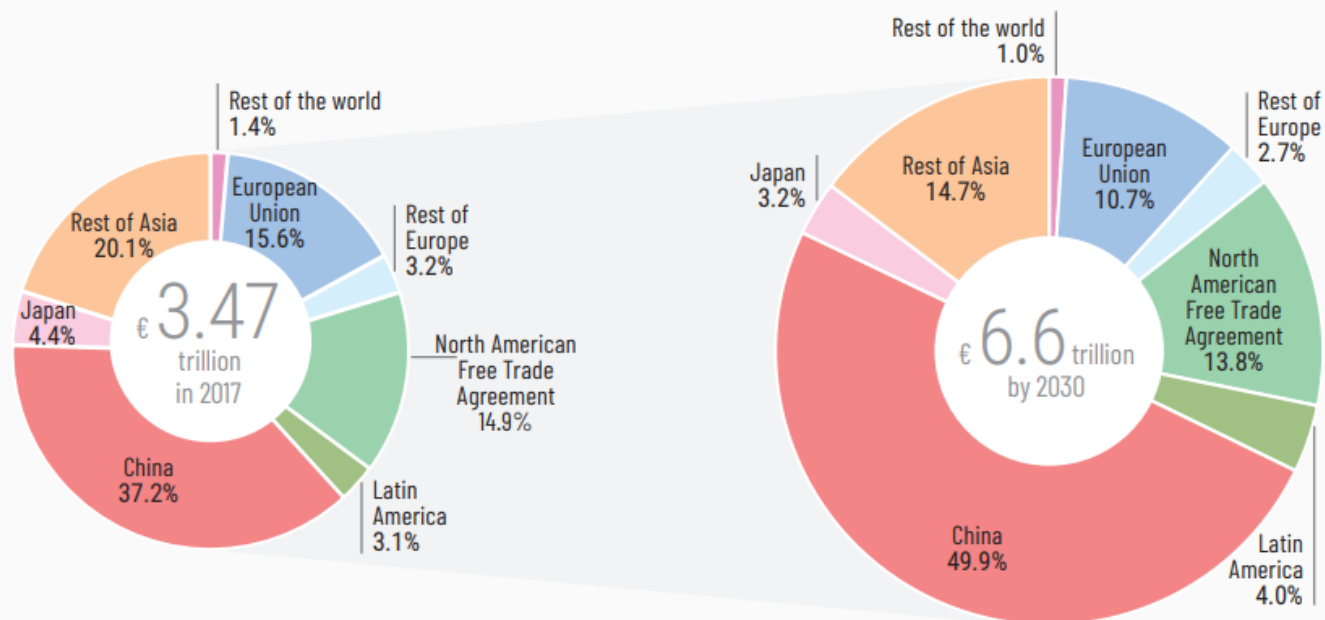
[↔ Change country or region](#)

Hemijska industrija

- druga po redu privredna grana u svetu; ubrzano raste, naročito u Aziji
- procene su da će prodaja hemikalija na svetskom nivou biti udvostručena do 2030. godine

Figure 1.5 Projected growth in world chemical sales, 2017-2030 (adapted from Cefic 2018, p. 34)

Global chemical sales (excluding pharmaceuticals) are projected to grow from euros 3.47 trillion in 2017 to euros 6.6 trillion by 2030. Asia is expected to account for almost 70 per cent of sales by then.

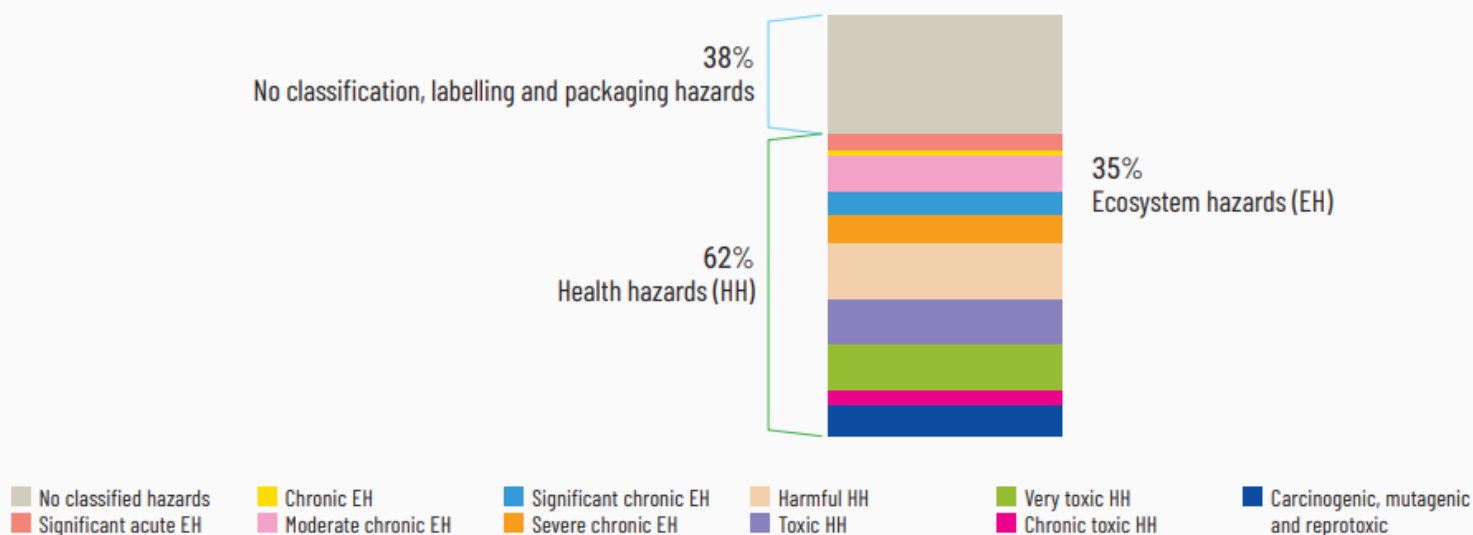
Izvor: Global Chemicals Outlook II, (UNEP, 2019), Slika 1.5. str.28

From Legacies to Innovative Solutions: Implementing the 2030 Agenda for Sustainable Development

Potrošnja hemikalija u EU

- 345 miliona tona hemikalija je utrošeno u EU u 2016, od čega je 62% klasifikovano kao opasno po zdravlje (Eurostat, EEA, 2018).

Figure 1.1 Share of the volume of chemicals consumed in the European Union in 2016 by hazard categories (based on European Environment Agency 2018)

Zašto zabrinutost?

- zato što mogu ozbiljno ugroziti ljudsko zdravlje
- zato što mogu ugroziti životnu sredinu
- zato što smo konstantno izloženi njihovom dejstvu

Procena Svetske zdravstvene organizacije (2018)

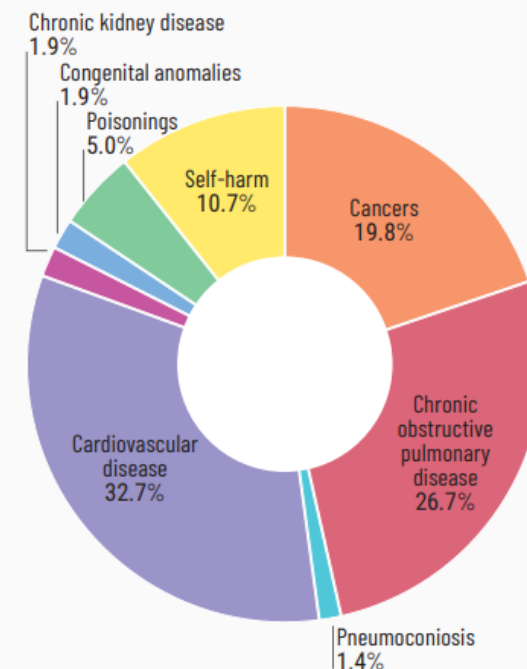
Pravilnim upravljanjem i smanjenjem ispuštanja hemikalija u životnu sredinu moglo bi se prevenirati **1,6 miliona prevremenih smrti** na godišnjem nivou (2016)

odnosno

45 miliona godina života izgubljenih usled oboljenja i invaliditeta (DALYs) izazvanih izloženosti određenim hemikalijama na godišnjem nivou

Izvor: World Health Organization (2018). GEMS/Food – home. <https://extranet.who.int/gemsfood/>. Accessed 5 June 2018

Deaths (total: 1.6 million) attributed to selected chemicals (per cent), 2016 (adapted from WHO 2018a, p. 2)

Na globalnom nivou, **2,7% svih smrtnih slučajeva i 1,7 % opterećenja bolestima pripisuje se hemikalijama** (WHO, 2018)

Humani biomonitoring HBM4EU projekat (2017-2022)

120 partnera iz 28 EEA zemalja, 74 miliona evra

HBM4EU's priority substances studied

<https://www.hbm4eu.eu/>

Rezultati istraživanja odnosa izloženosti populacije štetnim hemikalijama pomoću **laboratorijskog određivanja** koncentracije određenih štetnih hemikalija (izabrano **18 prioritetnih supstanci /grupa supstanci**) u biološkim uzorcima (**urin, krv, kosa**) u okviru EU mreže laboratorija i njihovog uticaja na zdravlje.

The European Human Biomonitoring Dashboard includes data:

From existing HBM studies:

- 61 HBM data collections
- 15 countries
- 17 substance groups
- 152 biomarkers
- 13 unique matrices

From HBM4EU Aligned studies:

- 3431 samples collected from children 6-11 years from 14 countries,
- 2950 samples from teenagers aged 12-19 years from 11 countries
- 3716 samples from adults 20-39 years from 12 countries

Phthalates/DINCH

Flame retardants

Matrix

Urine

Serum

Hair

Urine + Blood

Urine + Serum + Blood

Number of biomarkers

Total number of samples analysed

Number of laboratories that analysed the samples

Number of countries where the laboratories are located

Neki od najvažnijih rezultata HBM

Ftalati u urinu- metaboliti razgradnje 10 ftalata i DINCH su pronađeni **u skoro svim uzorcima urina** (2880 uzoraka) **dece i tinejdžera**

Bisfenoli u urinu- BPA, ali i BPS i BPF su **u značajnom porastu** u svom evropskim regionima

Slučaj “regrettable substitution”

PFAS (PFOS+PFHxS+PFOA+PFNA) u krvi- od ukupno 1957 testiranih uzorka krvi tinejdžera iz 9 zemalja, **preko 14% prelazi EFSA propisanu bezbednosnu granicu**

Posebna zabrinutost na uticaj hemijskih smeša- potrebe izmene u postupku procene rizika u kojoj **Mixture Assessment factor (MAF)** mora biti inkorporiran u izračunavanjima

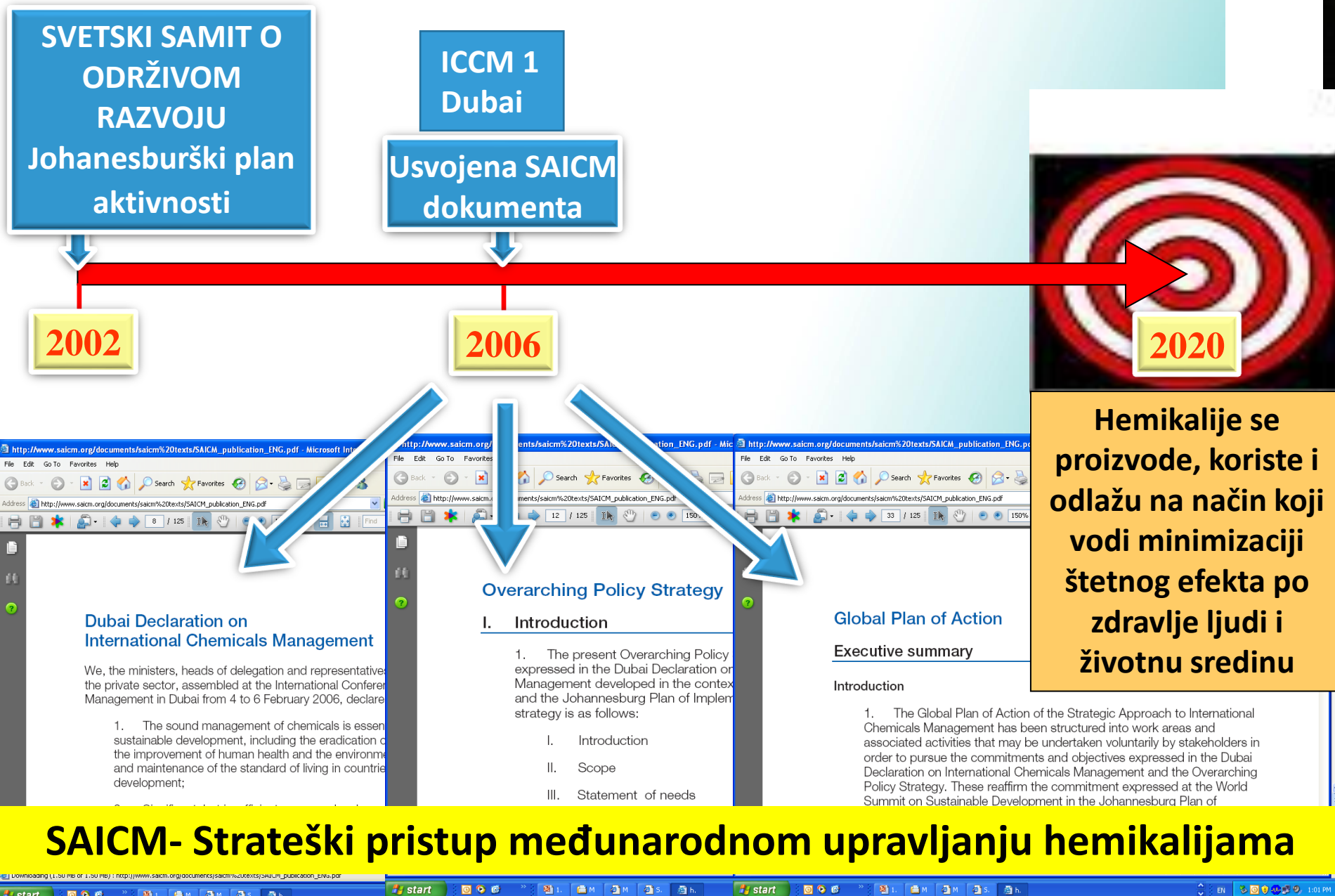
Jasna poruka:

Iako EU ima jednu od najboljih regulativa u svetu što se tiče upravljanja hemikalijama, pokazalo se da to nije dovoljno i da još mnogo toga treba da se uradi kako bi se stanovništvo zaštitilo od izlaganja štetnim hemikalijama

Potrebna je HITNA AKCIJA ➡ naročito za PFAS

Globalni strateški pristup bezbednom upravljanju hemikalijama

Šta (ni)je do sada postignuto?

SAICM je **identifikovao važna pitanja i stvorio višesektorsku platformu i proces sa više zainteresovanih strana** za delovanje, koji uključuje vlade, privredu, civilno društvo, prosvetnu i naučnu zajednicu.

Osigurao da se pregovarački proces odvija na način koji garantuje jednako i pravedno učešće svih zainteresovanih strana. Broj aktivnih NGOs se duplirao u periodu od ICCM1-ICCM4 (od 45 na 93).

Rešavanje problema prisustva olova u bojama je jedan od najvećih uspeha SAICM do sada. Globalna alijansa za eliminaciju olova u bojama pod okriljem UNEP i SZO je postigla zacrtan cilj iz 2015 da više od 70 zemalja (Afrika, Azija, Latinska Amerika) usvoji nacionalnu regulativu o kontroli olova u bojama.

Postignut je **delimičan napredak u vezi komunikacije u lancu snabdevanja** o prisustvu štetnih hemikalija u igračkama, električnoj i elektronskoj opremi, građevinskim proizvodima, tekstilnoj industriji, ali je to za sada na dobrovoljnoj osnovi.

Nizak stepen izveštavanja, **problem sa načinom na koji su definisani indikatori** (na nivou neposrednih rezultata-outputs, a ne ishoda-oucomes i impakta)

Međutim, opšti cilj nije postignut, a ostvareni napredak je nedovoljan i uglavnom je ograničen na prikupljanje informacija, dok je preduzeto samo nekoliko konkretnih mera za smanjenje rizika.

Štetni uticaji na zdravlje ljudi i životnu sredinu od eksploatacije sirovina, proizvodnje, upotrebe i odlaganja hemikalija i dalje postoje.

Između ICCM4 (2015) i ICCM5 (2023) 4 pripremna sastanka (intersessional process) (2017, 2018, 2019, 2022/2023)

[O NAMA](#)[VESTI](#)[KAMPANJE](#)[PROJEKTI](#)[ZELENE NABAVKE](#)[PUBLIKACIJE](#)[ASK REACH](#)[ZA MEDIJE](#)

Fourth meeting of the intersessional process considering the Strategic Approach and sound management of chemicals and waste beyond 2020 - Bucharest, Romania, 29 August-2 September 2022 and Nairobi, Kenya, 27 February-3 March 2023

The fourth meeting of the intersessional process is scheduled to take place in Bucharest, Romania from 29 August to 2 September 2022 and Nairobi, Kenya from 27 February to 3 March 2023. This and previous meetings support stakeholders in their efforts to elaborate the future arrangements of the Strategic Approach and the sound management of chemicals

ZAVRŠEN II DEO 4. PRIPREMNOG SASTANKA (IP4.2) ZA RAZMATRANJE DALJEG RAZVOJA OKVIRA STRATEŠKOG PRISTUPA MEĐUNARODNOM UPRAVLJANJU HEMIKAJIJAMA (SAICM) ZA PERIOD POSLE 2020. GODINE (SAICM-BEYOND -2020-FRAMEWORK)

[O NAMA](#)[VESTI](#)[KAMPANJE](#)[PROJEKTI](#)[ZELENE NABAVKE](#)[PUBLIKACIJE](#)[ASK REACH](#)[ZA MEDIJE](#)

IZVEŠTAJ SA ČETVRTOG SASTANKA MEĐUSESIJSKOG PROCESA (IP4) ZA RAZMATRANJE DALJEG RAZVOJA OKVIRA STRATEŠKOG PRISTUPA MEĐUNARODNOM UPRAVLJANJU HEMIKAJIJAMA (SAICM) ZA PERIOD POSLE 2020. GODINE (SAICM-BEYOND -2020-FRAMEWORK) IZ PERSPEKTIVE NEVLADINOG SEKTORA

Gde smo danas?

[INTERSESSIONAL PROCESS
SINGLE CONSOLIDATED
DOCUMENT

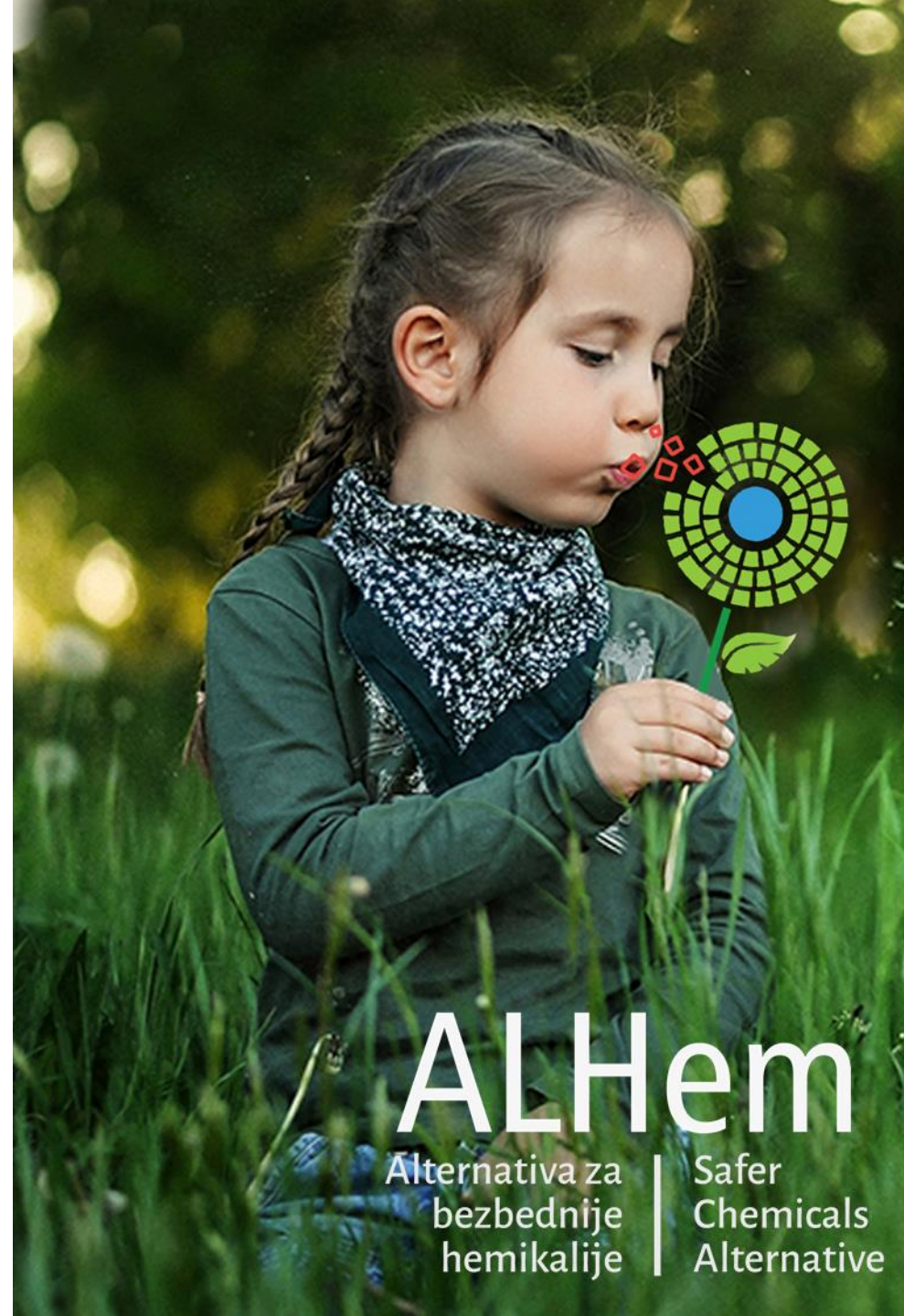
DRAFT

*as corrected per Plenary discussion
held on 03 March 2023*

www.alhem.rs

www.facebook.com/alhem

office@alhem.rs

ALHem

Alternativa za
bezbednije
hemikalije

Safer
Chemicals
Alternative